

VUODEN JOHTOLANKA -PALKINNON VOITTAJA 2020

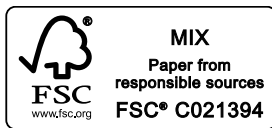
A hand sculpture, possibly made of wood or stone, is the central focus. It is set against a teal background. A bright red crosshair is superimposed over the hand, with a vertical line and a horizontal line intersecting at the center. Black paint splatters and drips are scattered across the hand and the background, particularly around the fingers and the center of the crosshair.

ARTTU TUOMINEN

WSOY

HYVITYS

ARTTU
TUOMINEN
HYVITYS

Kiitokset Taiteen edistämiskeskuksen Satakunnan taidetoimikunnalle,
joka on tukenut tämän kirjan kirjoittamista.

© ARTTU TUOMINEN JA WSOY
ISBN 978-951-0-44205-0
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
PAINETTU EU:SSA

*Julialle,
rohkeimmalle*

Prologi

Hämärässä miehen silmät näyttävät miltei mustilta. Katulyhtyjen valossa huojuvien puiden varjot tatuoivat kasvot. Mies istuu puisella jakkaralla ja tuijottaa itseään meikkauspöydän peilistä. Televisio pauhaa. Tasa-arvoista avioliittolakia käsittelevässä paneelissa ovat keskustelemassa arkkikiispa, vasemmistoliiton, kristillisdemokraattien ja Setan edustajat, sekä Älä alistu! -kampanjan puheenjohtaja.

Jos Jumala olisi hyväksynyt homoseksuaalisuuden, hän olisi ilmoittanut sen, eikä olisi koskaan tuominnut sitä...

Milloin Jumala muka on tuominnut homoseksuaalisuuden? Näytä minulle se Raamatun kohta!

Mies kuljettaa sormiaan poskelta leuankärkeen ja sieltä kaulalle. Sänki tuntuu karkealta sormenpäissä.

Raamattu on hyvin yksiselitteinen...

Jos kaksi ihmistä rakastaa toisiaan, miksi yhteiskunnan täytyy pitää heidät erillään...

Miehellä on tuhkanharmaat silmät, kapea nenä ja ohuet huulet, jotka kaartuvat aavistuksen alaspäin. Hiukset ovat mustat ja karkeat kuin leijonan harjas. Ilmeessä on jotain hyvin kovaa, mutta samaan aikaan surullista.

Mitä mieltä olette Rautatientorilla huhtikuusta saakka jatkuneesta mielenosoituksesta? Tulisiko se lopettaa?

Suomessa on sananvapauden ja kokoontumisen laki...

Poliisin tulisi ilman muuta puuttua rasistiseen toimintaan ja vihapuheeseen, joka vaarantaa...

Mies inhoaa kasvojaan. Luisia poskipäitä, paksua kaulaa ja sänkeä, jota ei saa sileäksi terävimmälläkään höylällä – ja var-taloaan. Leveitä hartioita, rintakehää ja käsivarsia. Hän inhoaa kaikkea, mitä näkee, mihin koskee.

Lakialoitteen on allekirjoittanut yli satatuhatta kansalaista. Eikö se ole selvä signaali...

Minulla on kuuden tuhannen äänestäjän valtakirja, enkä aio kääntää selkääni...

Mies levittää meikkivoidetta kasvoilleen hitain, harkituin vedoin ja puuteroi ihon kevyesti. Yksitellen ihon virheet, uurtet ja karkeudet peittyvät. Hän värjää luomensa ja ripsensä, rajaa silmät kajaalilla. Jokainen kynän veto, sipaisu, kosketus, lievittää hänen inhoaan. Jossain tuolla – tuon kuoren alla – asuu todellinen hän. Peilin kautta siitä pystyy näkemään kapean häivähdyksen, kuin joku raottaisi ovea ja hetken pystyisi kurkistamaan sisään.

Sisällä on kaunista. Värikästä.

Elävää.

Mies kiinnittää hiusverkon, punaa huulensa ja asettelee peruukin päähänsä. Vaaleat hiukset laskeutuvat viuhkaksi selkään kuin merenneidon pyrstö. Hän nousee ja sammuttaa television. Kaulan helminauha kiiltää hämärässä mustana kuten hänen silmänsä, mutta valon osuessa siihen se kimmeltää valkohehkuisena kuin norsunluu.

Hän pukee rintaliivit ja valitsee henkarista pitkän punavalkoisen leningin, peittää hartiansa huivilla ja tarkastelee itseään peilistä. Hän ei hymyile, vaikka tuntee hymyn olevan tarttumaetaisyydellä. Jos hän hymyilee, taika särkyä. Hän

haluaa nauttia hetkestä, vaikka tietää, että jossain vaiheessa lasikenkä putoaa ja pirstoutuu. Se särkyä aina.

Taksi jättää hänet Yrjönkadun ja Pohjoiskauppatorin risteykseen. Humalainen nuori huutaa jotain, kourii jalkoväliliään. Toinen poika vislaa. Portsari avaa hänelle yökerhon oven, mies sujauttaa setelin tämän käteen. Sisällä on hämärää, vilkkuvia valoja. Basso jyskyttää. Narikassa on ruuhkaa, ihmiset tulevat lähelle. Mies tunkeutuu väkijoukon sekaan, tuntee nihkeät ihot, haistaa hien, kuulee musiikin.

Tanssilattia on täynnä. Savukone sylkee höyryä tanssijoiden sekaan. Mies kulkee yökerhon poikki naistenhuoneeseen. Joku sipaisee ohimennen hänen reittänsä, mutta vetäisee kätensä pois nähdessään hänen ilmeensä. Ihmisiä puskee vastaan jatkuvana virtana. Miehiä, naisia, hänen kaltaisiaan, toisen kaltaisia. Vessassa hän tarkistaa meikkinsä ja hymyilee peilin kautta vieressään huulipunaa korjaavalle naiselle. Nainen hymyilee takaisin.

Käytävässä hän törmää jälleen rintakehää hakkaavaan bassoon. Kaksi miestä suutelee oven vieressä seinää vasten. Hän menee baaritiskille ja istuu juuri vapautuvalle jakkaralle. Tiskiltä poistuva nuorukainen vilkaisee häntä ja kääntyy katsomaan uudelleen. Heidän katseensa kohtaavat, mies nikkaa nuorukaiselle silmää ja lähettää lentosuukon. Nuorukainen menee hämilleen ja katoaa ihmisvilinään.

Mies tilaa pulloveden ilman jäitä ja katsoo tanssiparkeetille. Strobvalojen välke saa tanssijoiden liikkeitä näyttämään katkonaisilta kuin katsoisi hidastettua elokuvaa. Hän havahtuu siihen, että joku tuijottaa häntä tiskin toisesta päästä, ja näkee miehen, jolla on ruskettuneet kasvot, parin päivän sänki ja tummat silmät. Miehellä on yllään harmaa bleiseri ja sen alla

valkoinen kauluspaita, jonka kaksi ylintä nappia on auki. Kauluspaitamies katsoo häntä ja hymyilee. Hän hymyilee takaisin. Kauluspaitamies nousee ja tulee hänen luokseen. Hän haistaa partaveden. Katse etsiytyy avoimeen kaulukseen.

Kauluspaitamies kuiskaa jotain hänen korvaansa, saa nauramaan. He menevät tanssilattialle. Kauluspaitamies tarttuu häntä kädestä ja vetää väkijoukkoon. Mies tuntee musiikin ja heihin luodut katseet. Hän antaa musiikin viedä, tänään hän ei välitä. Jalat irtoavat lattiasta, pää painuu taakse ja koko ajan kauluspaitamies on hänen lähellään, painautuu häntä vasten, pyörähtää, tarttuu, nauraa.

He astuvat yökerhon ovesta kadulle ja kävelevät käsikkäin torin poikki hotellille. Kesäyö on valoisa, mutta silti katuvalot palavat. Heidän peräänsä huudellaan, mutta kauluspaitamies vetää hänet tiukasti kiinni itseensä. Korkokengät kopisevat. Hississä he suutelevat ensimmäisen kerran. Huulet painautuvat toisiinsa, lantiot työntyvät vastakkain. Mies työntää sormensa kauluspaitamiehen tukkaan ja vie käden sieltä niskaan.

Huoneen ovi kolahtaa kiinni heidän perässään. Mies ajattelee, että ehkei lasikenkä putoakaan tänä yönä, vaikka hän tietää, että joka kerta se putoaa. Putoaa ja särkyy.

1

Mies tuijotti hotellihuoneen valkoiseksi maalattua kattoa. Kauluspaitamies nukkui hänen vieressään. Peitto kohoili raskaan hengityksen tahdissa. Hän oli havahtunut ulkoa kuuluviin ääniin, kuin ukkosen jyrähdykseen. Koira haukkui, auton varashälytin ulvoi.

Mies kohottautui istumaan ja laski paljaat jalkateränsä lattialle. Oli se hetki vuorokaudesta, jolloin taika raukesi. Hän nousi ja meni kylpyhuoneeseen. Valo oli silpovaa. Hän tuijotti itseään peilistä. Meikin alta paistoivat sänkiset kasvot. Hän inhosi itseään enemmän kuin koskaan.

Hän palasi sängylle ja alkoi kerätä vaatteitaan lattialta varoen herättämästä nukkuvaa miestä. Ulkoa alkoi kuulua poliisiautojen sireenien ujellusta. Yöpöydälle lasketun matkapuhelimen näyttö vilkkui. Mies tuijotti soittajan nimeä, otsarypistyi. Hän meni kylpyhuoneeseen ja avasi linjan.

»Oksman.»

»Herätinkö?» Jari Paloviita kysyi.

»Kello on puoli neljä.»

»Pue päällesi. Noudan sinut alaovelta kymmenen minuutin päästä.»

»Mitä on tapahtunut?»

»Yökerho Venuksessa on sattunut räjähdys. Rakennus on tulussa, ihmisiä on loukkaantunut. Ja miksi kuiskaat, onko sinulla joku nainen siellä?»

»Olen yötä vanhempieni luona. Äiti on sairaana. Nähdään yökerhon edessä kahdenkymmenen minuutin päästä.»

Ylikonstaapeli Henrik Oksman sulki linjan, meni ikkunaan ja kurkisti kadulle verhojen välistä. Lisää poliisiautoja, kaksi paloautoa ja ambulanssi suhahtivat hotellin ohi.

»Pitääkö sinun lähteä?» Kauluspaitamies oli noussut istumaan. Silmät sirrivät unisina, karvainen rintakehä loisti paljaana.

Oksman katsoi miestä ja ajatteli, että tämä näytti vasta heränneenä ja tukka pörrössä vieläkin kauniimmalta kuin bleiserissä ja tukka laitettuna. Hän veti sukkahousut jalkaansa ja pujotti leningin ylleen. »Pitää.»

»Näenkö sinut vielä?»

Oksman ei vastannut. Hän kahmi loput tavaransa yöpöydältä käsilaukkuun ja napsautti nepparin kiinni. Sireenien äänet täyttivät nyt koko kaupungin ja kaikuivat kerrostalojen välissä.

»Onko sattunut jotain?» kauluspaitamies kysyi ja meni ikkunaan. Sininen välke nuoli rakennusten seiniä. Miehen pakarat kiilsivät verhojen välistä lankeavassa valossa.

»Jossain palaa», Oksman sanoi, meni ovelle ja katsoi viimeisen kerran hotellihuonetta ja miestä. Sitten hän oli poissa.

2

Kello oli viisitoista minuuttia yli neljä, kun ylikonstaapeli Henrik Oksman pysäköi Saabinsa torin laitaan taksitolppia vastaan. Lähemmäs autoa ei saanut. Oksman oli toiminut poliisina neljätoista vuotta eikä muistanut koskaan nähneensä niin paljon hälytysajoneuvoja yhdellä kertaa. Katu ja torinkulma olivat yhtä sinistä välkettä.

Yrjönkatu oli eristetty Pohjoiskauppatorin kulmasta Valtakadulle. Satoja siviilejä tungeksi poliisinauhojen toisella puolella. Suurin osa juuri baarista purkautunutta nuorisoa. Kaikki halusivat nähdä onnettomuuspaikan, mutta ajoneuvojen viidakko tukki näkymän. Paloautoja, ambulansseja, maijoja.

Oksmania puistatti. Kaksi tuntia sitten hän oli itse ollut sisällä samassa yökerhossa. Ajatus oli häiritsevä. Kuin häiriösignaalia toistava televisio. Vaikka hänen pitäisi ajatella tulevaa tutkintaa, ajatteli hän kaikkia niitä mahdollisia kysymyksiä, joihin ehkä joutuisi vastaamaan. Oksman kumartui nauhan alitse ja näki jo kaukaa Jari Paloviidan nojaamassa sammutusauton kylkeen ja puhumassa matkapuhelimeen. Kun Paloviita näki Oksmanin tulevan, hän sulki linjan ja laittoi puhelimen taskuunsa.

»Ajattelin jo, ettet tulekaan», Paloviita sanoi.

Oksman katsoi yökerhon sisäänkäyntiä. Ovea ei enää ollut, eikä ollut ikkunoitakaan. Oli vain hiiltyneitä karmeja ja

kadulle sinkoutunutta lasia, metallia ja puuta. Paloletkut kiehurtelivat sisään mustuneesta oviaukosta, josta tuprusi vieläkin ohutta savua. Yökerhosta evakuoitu juhlaväki oli saatettu kadun toiselle puolelle, jossa heidän haavojaan paikkailtiin ja yhteystietojaan kerättiin ensihoitajien ja kolmen poliisipartion voimin. Yö oli viilentynyt ja porukka oli monin paikoin alipukeutunutta. Jostain oli haalittu kasaan vilttejä, joita jaettiin eniten tarvitseville. Oksman erotti väkijoukosta ainakin kaksi naiseksi pukeutunutta miestä. Hän pani merkille myös sen, että nuo kaksi saivat poliiseilta pitkiä katseita.

Rakennuksen seinustalle oli levitetty kevytpeite, jossa näkyi viisi kohoumaa.

»Viisi?» Oksman varmisti.

»Kolme miestä ja kaksi naista. Toistaiseksi. Eivät ole vielä päästäneet sisään kuin tekniikan – ja Lindan.»

»Loukkaantuneita?»

»Kymmeniä, kriittiset on kiidätetty sairaalaan.»

Kaksi savusukellusasusta palomiestä astui ovesta kadulle. Heidän perässään jalkakäytävälle työntyi pitkä ja hoikka nainen yllään haalarit ja happinaamari. Nainen riisui maskin heti ovelta ja alkoi kaivella savukkeita haalareidensa taskusta.

Oksman ja Paloviita menivät naisen luokse.

»No?» Paloviita kysyi.

Vanhempi rikoskonstaapeli Linda Toivonen sytytti savukkeen ja veti parit henkoset ennen kuin vastasi: »Joku on heittänyt käsikranaatin sisään ulko-ovesta. Narikka on säpäleinä, muuten aineelliset vahingot eivät ole isoja. Jos tuli olisi levinnyt yökerhon puolelle, olisi voinut sattua paljon pahemmin.»

Linda tarjosi savuketta Paloviidalle, joka pudisti päätään. He antoivat Lindan polttaa tupakan loppuun. Koko ajan heidän ympärillään hääri väkeä. Palomiehiä keräämässä letkuja,

konstaapeleja ohjaamassa ambulansseja ja ensihoitajia juoksemassa autojen välillä.

Komisariokin saapui paikalle. Susanna Mannerin silmäluomet punoittivat kesken jääneiden unien jäljiltä, leuat jäykistyivät haukotukseen. Manner kumartui nauhojen ali, seisoi hetken paikoillaan päätään käännellen, kunnes löysi heidät ja jatkoi matkaa.

»Montako?» Manner kysyi yrittäen esittää virkeätä, mutta epäonnistui surkeasti.

Linda nosti oikean käden sormet pystyyn. Manner nyökkäsi.

»Terroriteko?»

»Käsikranaatti. Varmuudella yksi, luultavasti toinenkin», Linda sanoi.

»Miksi?» Manner kysyi.

Oksman ja Paloviita vilkaisivat toisiaan. Linda vastasi heidän puolestaan:

»Tämä on homojen ja lesbojen suosima yökerho.»

Lindan kommentti sai kaikki hiljaiseksi. Loppujen lopuksi, vaikkei kukaan sitä ääneen sanonutkaan, kranaatti-isku yökerhoon ei tuntunut mitenkään poikkeukselliselta maailmassa, jossa pommeja räjähteli kauppakeskuksissa, ihmisiä puukotettiin silmittömästi kadulla ja autoja ajettiin väkijoukkoihin. Surulliselta, muttei poikkeukselliselta.

3

Jokainen pöydän ääressä oli väsynyt, eikä kukaan edes yrittänyt peitellä sitä. Porukka haukotteli ja kiskotteli jäseniään avoimesti. Tekninen tutkinta yökerhossa oli kestänyt aamutunneille ja jatkuisi vielä pitkälle iltapäivään. Kun viimeisetkin yökerhossa olleet oli saatu kuljetettua hoitoon tai kotiin, olivat poliisit Susanna Mannerin johdolla siirtyneet poliisitalolle. Ensimmäiseksi Paloviita keitti pannullisen vahvaa kahvia, kaatoi mukinsa täyteen ja tarjoili muille. Hän haukotteli, hieraisi leukaansa ja tunsu karkean sängin kämmensyrjänsä vasten. Jo yön aikana oli selvää, että otsikot tapahtuneesta leviäisivät kulovalkean tavoin läpi Suomen ja ympäri maailman. Sosiaalinen media oli jo täynnä rikospaikalta otettuja valokuvia ja videoklippejä. Toimitukset kautta Euroopan olivat hereillä ja kirjoittivat parhaillaan aamun lööppejä.

Komisario Susanna Manner oli jokaiselle pieni arvoitus. Hän oli aloittanut rikosyksikön päällikkönä maaliskuun alussa. Kolmekymmentäkuusivuotiaalla Mannerilla oli sekä poliisiin että oikeustieteiden tohtorin tutkinto. Hän oli muuttanut Poriin Lapualta, jossa oli toiminut ensin poliisipäällikkönä ja sitten kihlakunnansyyttäjänä. Aikaisempi päällikkö Juhani Heinonen oli siirtynyt asiantuntijaksi keskusrikospoliisiin, ja pienen hetken Jari Paloviita oli hoitanut hänen pestiään, mutta sitten oli tapahtunut asioita, joiden vuoksi hänet oli siirretty

syryään ja paikka laitettu avoimeen hakuun. Susanna Manner oli yli sadasta hakijasta ylivoimainen. Uusi pomo herätti aina uteliaisuutta, epäilyjä ja pelkoakin, mutta niiden muutaman kuukauden aikana, kun Manner oli tiimiä vetänyt, ei kenelläkään ollut hänestä mitään pahaa sanottavaa, päinvastoin. Toisaalta kaikki odottivat miten Manner käyttäytyisi tosipaikan tullen. Ja nyt jos koskaan sellainen oli päällä.

Linda painoi seinälle ripustetun television auki. Aamu-uutisten melodia pärähti soimaan, naisen ääni luetteli uutisotsikoita:

»*Kranaatti-isku seksuaalivähemmistöjen suosimaan yökerhoon Porissa. Viisi kuollutta, kymmeniä loukkaantuneita. Poliisi epäilee terroritekoa...*»

»*Raju asuntopalo Helsingin keskustassa. Henkilövahingoilta vältyttiin. Sammutustyöt yhä käynnissä...*»

Musiikki päättyi ja ruutuun ponnahtivat uutisankkurin kasvot. »Porin keskustassa sijaitsevaan Venus-nimiseen yökerhoon tehtiin kolmelta aamuyöllä pommi-isku. Poliisi on vahvistanut viiden ihmisen saaneen surmansa. Useita kymmeniä on kuljetettu sairaalahoitoon. Uhrien omaisia tavoitellaan parhaillaan. Toistaiseksi ketään ei ole kiinniotettu teosta epäiltynä. Lounais-Suomen poliisi on vaitonainen tapauksen yksityiskohdista ja pitää tiedotustilaisuuden yhdeksältä.»

Toimituksella oli näyttää kännykkäkameran kuvaa. Rakeisessa videossa näkyi palanen taloyhtiön mustunutta julkisivua sekä hälytysajoneuvojen laivasto vilkkuvaloineen. Sitten käytiin läpi muut uutisaiheet, jotka liittyivät talouteen, sosiaali- ja terveystalouden uudistukseen ja urheiluun, kunnes palattiin takaisin yökerhoon. Studioon oli saapunut kaksi vierasta.

Naistoimittaja aloitti: »Studioon on keskustelemassa kaksi terrorismiasiantuntijaa, kansainvälisestä terrorismista väi-

tellyt dosentti Kari Salmi, sekä puolustusvoimien esikunnan kansainvälisten operaatioiden koordinaattori majuri Tuomo Paju. Hyvää huomenta.»

»Huomenta.»

»Dosentti Kari Salmi, olet tutkinut pitkään kansainvälistä ja erityisesti eurooppalaista terrorismia, täyttääkö Venukseen tehty isku tällaisen terroriteon tunnusmerkit?»

Salmella oli yllään musta, aavistuksen rypistynyt puku, ja hänen silmänsä vaeltelivat levottomasti kuin jahdaten ympäri studiota porraavaa kärpystä.

»Ää, terrorismia itsessään on vaikea määritellä, joten tällainen yksittäinen isku, ää, tai kun isku kohdistetaan tiettyyn kansanryhmään tai sitä vastaan...»

»Mitkä ovat terroriteon määritelmät?» naisankkuri tarkensi.

»Terrorismin tarkoituksena on aiheuttaa kauhua, ää, pelkoa ja rikkoa rakenteita...»

»Venus tunnetaan yleisesti sukupuolivähemmistöjen suosimana yökerhona. Voiko tämä olla iskun motiivi?»

»Vielähän, ää, onhan se... yleensä terroriteko suunnataan joltain yhteiskunnallista epäkohtaa vastaan... uskontoa tai valtiovaltaa. Nationalismi sinänsä...»

»Kutsutte siis homoja epäkohdaksi? Voiko seksuaalinen suuntautuminen toimia motiivina terroritekoon?»

»Ää...»

Miesankkuri kääntyi majurin puoleen. »Majuri Tuomo Paju, toimit puolustusvoimien pääesikunnan terrorismiasiantuntijana sekä rajojen ulkopuolelta tulevan terrorismin torjuntayksikön vetäjänä. Miten luonnehtisit iskua?»

Majurin kasvot pysyivät tyyninä, kädet lepäsivät levollisesti pöydällä sormet löyhästi ristissä. »Tähänastiset tiedot viittaa-

vat siihen, että teko on ollut suunniteltu, mutta toisaalta tarkkoja motiiveja ei tunneta. Varmuudella voidaan puhua pommi-iskusta, mutta sen luokittelu terrorismiksi vaatii lisätietoa.»

»Pommi-isku on Suomessa hyvin harvinainen. Mitkä ovat yleisimmät motiivit tällaisten tekojen takana?»

»Kuten Salmi jo kertoi, vaikuttimet saattavat olla hyvinkin laajoja, aina poliittisesta ideologiasta nationalismiin ja vihaan.»

»Isku suunnattiin seksuaalivähemmistöjen suosimaan yökerhoon samana iltana kuin MTV:n homoilta tuli ulos.»

»Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä kohtaan on aiemminkin suunnattu terroritekoja maailmalla. Ehkä kaikkein tunnetuimpana vuoden 2016 Orlandon yökerhoisku Yhdysvalloissa, jossa kuoli viisikymmentä ihmistä ja haavoittui yhtä monta», majuri totesi. »Ensiarvoisen tärkeää on saada tekijät nopeasti kiinni ja estää mahdolliset uudet iskut.»

Naisankkuri yritti vielä kerran nyhtää dosentilta kantaa asiaan: »Kari Salmi. Väitöskirjassasi toteat, että myös Suomessa, kuten koko Euroopassa terrorismi tulee lisääntymään. Turun puukotukset elokuussa 2017 ja nyt tämä yökerhoisku. Onko syytä pelätä, että iskuista tulee meillekin arkipäivää, kuten niistä on tullut joissain Etelä-Euroopan maissa?»

»Iskunahan tämä on hyvin erilainen kuin esimerkiksi Turun puukotukset, vaikkakin, ää, tietyllä tapaa terrorismi aina toistaa itseään.»

»Tekijää tai tekijöitä ei ole saatu kiinni. Onko odotettavissa vastaavia uusia iskuja samoilta tekijöiltä?»

»Sitä, ää, poliisi ... minä en voi tietää.»

Kuva siirtyi miesankkuriin, joka keskeytti dosentin lauseen. »Juuri saamamme tiedon mukaan yökerhoiskun tekijä oli ladanut nettiin videon ennen iskua. Video toistetaan hetken kuluttua. Kuvanauhan sisältö saattaa järkyttää herkimpiä katsojia.»

Kaikki Mannerin huoneessa jähmettyivät paikoilleen. He katsoivat toisiinsa.

Televisioruudussa alkoi pyöriä rakeinen YouTube-video, joka oli kuvattu hämärässä huoneessa. Kellarissa tai pommisuo- jassa. Seinien limenvihreä maali oli hilseillyt ja paljastanut beto- ninharmaata. Kuvan etualalla oli pöytä, jolla lojui jotain. Jari Paloviita tunnisti yhden esineistä puolalaiseksi P35-pistooliksi. Häneltä meni hetki tajuta, että loput kuusi tummaa möhkälettä olivat munakäsikranaatteja. Varjo lankesi seinälle, pienei, ja sitten mies kiersi kameran takaa pöydän taakse ja istui tuolille kuin pitämään lehdistötilaisuutta. Miehen kasvoja peitti musta kommandopipo, joka jätti ainoastaan suun ja silmät paljaiksi ja jonka alaosaan oli painettu pääkallon leukaluut ja hampaat.

Mies katsoi suoraan kameraan, silmät näyttivät kalloon upotetuilta marmorikuulilta. »Ja Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen; mieheksi ja naiseksi Hän heidät loi.»

Miehen katse ei irronnut kamerasta hetkeksikään. »Juma- lan tahto on ikuistettu Raamatun sivuille: Jumala loi seksuaa- lisuuden naisen ja miehen välille. Kaikki muu on syntiä.»

Vasta nyt mies räpäytti silmiään ensimmäisen kerran. Rävähämättömässä ilmeessä oli jotain puistattavaa.

»Kun seison väkijoukossa, näen maailman menneen pie- leen. Jumalan sana on unohdettu ja ihminen on vajonnut syn- tiin. Se löytyy Raamatusta: älä makaa miehenpuolen kanssa, niin kuin naisen kanssa maataan; se on kauhistus.»

Mies tuijotti kameraan kuin hypnoosissa aivan kuin hänen katseensa olisi lävistänyt lasin ja ulottunut katsojiin saakka. Mannerin huoneessa vallitsi rikkumaton hiljaisuus. Jos joku olisi pudottanut klemmarin, olisi se kajahtanut parkettiin kuin levytanko.

»Näin selkeä on pyhä lainkirja. Näin selkeä on Jumalan

kanta: homous on iljetys. Silti tänään itse arkkipiispa vastusti Raamatun sanomaa puolustamalla näitä iljetyksiä. Oma arkkipiispamme puoltamassa homoavioliittoja! Se on anteeksiantamatonta, luonnonvastaista!»

Mies iski nyrkillä pöytään. Kranaatit kierivät ja kolisivat.

»Homokampanja on upottanut juurensa kirkonkin sisään. Kirkon, jonka vahvimmin pitäisi puolustaa Jumalan sanaa. Kirkko murenee sisältä käsin, kuten kaikki mahtavat siviilisaatiot ennen romahtamistaan. Valtamedia on homoudelle myönteinen. Siitä on tullut muotia, siitä kirjoitetaan lehdistä, sitä ihannoidaan. Ihmiset ovat muuttuneet vihamielisiksi todellisia Herran Jeesuksen opetuslapsia kohtaan. Sekin on kirjoitettu: Raamattu profetoi, että lopunaikoina maailma antautuu laittomuuden valtaan.»

»Ihmisen tie on tullut päätökseen. Valtamedian lietsoma homokampanja mustamaalaa ja panettelee heitä, jotka uskovat Raamattuun. Homokampanja leimaa homouden vastustajat rasisteiksi ja yrittää saada heidät häpeämään sitä, että uskovat Jumalaan. Se on väärin!»

Mies tarttui käsikranaattiin ja pyöritteli sitä sormissaan kuin keitettyä kananmunaa.

»On aika nousta vastaan. Meidän todellisten Jeesuksen opetuslasten. Moni syntinen tuntee tänään Jumalan vihan. Tänä yönä minä olen Jumalan tuuli, joka puhaltaa syntisten joukkoon tulisen henkäyksen. Näytän, ettemme alistu, ettemme ole valmiita yöhön.»

Mies ojensi kranaattia kameraa kohti.

»Tänä yönä rienaajien veri värjää kadut.» Mies nojautui eteenpäin, hänen äänensä tummeni, katse oli niin tiukka ja vaativa, että se sai jokaisen katsojan käsikarvat nousemaan pystyyn. Silmät kiilsivät kuin kaksi jääkidettä.

»Kutsun teidät mukaani matkalle Jumalan yhteyteen. Ei ole väliä oletko mies tai nainen, heikko tai voimakas. Riittää, että rakastat Herraa Kaikkivaltiasta ja olet valmis seisomaan hänen sotajoukoissaan. Homous edustaa kaikkea sitä, mikä on pielessä tässä yhteiskunnassa. Se on itse Saatanan lähettämä vitsaus, joka tartuttaa meidät hitaasti. Minä pyydän: seuratkaa minua. Seuratkaa, ja Herramme Kristus palkitsee teidät!»

Manner napsautti television sammuksiin. Kaikkien kännykät värisivät ja vilkkuivat. Manner katsoi jokaista tiukasti. Kaikki aistivat ilmapiirin muutoksen. Kuin kylmä tuuli olisi pyyhkäissyt huoneen läpi. Sitten Manner käänsi katseensa puhelimeensa, joka värisi hänen työpöydällään. Hän käveli sen luokse, vilkaisi numeroa ja painoi linjan auki.

»Lounais-Suomen poliisi, Susanna Manner... Kyllä, minä olen... Aivan... Tiedotustilaisuus yhdeksältä...»

Manner vilkaisi seinäkelloa.

»Tunnin päästä... Tietenkin, totta kai... Kyllä minä sen tiedän. Meillä on tiimi... Minusta se on aivan liian aikaista... siinä ei ole mitään järkeä, minä... Olen täysin eri mieltä! Jos näin on, vaadin siitä kirjallisen päätöksen... Totta helvetissä protestoin! Asia selvä... kuulemiin.»

Manner sulki puhelimen, laski sen pöydälle ja kääntyi alaisensa puoleen. »Se oli Turusta. Säynätsalo. Tutkintavastuu siirtyy keskusrikospoliisille. Rikoslain 34 a-luvun mukainen terroristisessa tarkoituksessa tehty viharikos seksuaalista suuntautumista, sukupuoli-identiteettiä ja sukupuolen ilmaisua vastaan.»

Kukaan ei sanonut mitään. Kaikki tiesivät, että laki oli siltä osin selvä. Ja vielä selvemmäksi se oli muuttunut äskeisen uutislähetyksen jälkeen. Siitä huolimatta Mannerin ilme oli tulta ja tappuraa.

»Terroristisessa tarkoituksessa tehty viharikos», Linda Toivonen toisti apeana ja pudisti päätään.

»Krp:sta saapuu vielä tämän päivän aikana etsiviä. He ottavat yökerhoiskun tutkinnan itselleen.»

»Mikä on meidän roolimme, vai heitetäänkö meidät kokonaan sivuun?» Paloviita kysyi.

»Heitettäisiinkin. Me avustamme kaikilla resursseillamme, eli jatkamme kuten tähänkin saakka. Ainoana erotuksena on, että kaikki päätökset viedään krp:n kautta.»

»Entä tiedotustilaisuus?»

»Peruttu. Keskusrikospoliisi hoitaa tiedottamisen tästä eteenpäin. Vastedes kukaan ei vahingossakaan hiisku mitään toimituksille.»

»Se mies on hullu», Linda sanoi. »Se tekee sen uudelleen.»

Manner nyökkäsi. »Minä en voi ymmärtää. Näyttää tuolainen video suorassa uutislähetyksessä. Minusta se on jo itsessään kansallisen turvallisuuden vaarantamista. Mieshän käytännössä julisti sodan homoseksuaaleja vastaan. Eikö medially ole mitään vastuuta?»

Paloviita käveli Mannerin kannettavalle, irrotti sen telakasta ja näppäili jotain. Kun hän kääntyi muiden suuntaan, näkyi ruudussa sama kellarissa kuvattu video.

»Lataajan nimimerkkinä on *Lähettiläs*», Paloviita sanoi.

»Videota on katsottu kohta kahdeksantuhatta kertaa», Manner kauhistui.

»Se leviää kaikilla sosiaalisen median alustoilla. Kukaan ei voi enää poistaa sitä», Paloviita totesi. »Ja mitä tulee median vastuuseen, sellaista ei ole koskaan ollutkaan.»

»Okei», Manner sanoi. »Vaikka tutkinta ei enää virallisesti olekaan meillä, emme jää odottamaan sormi suussa krp:n tekemisiä. Aivan ensimmäiseksi pitää selvittää, mistä osoitteesta

video on ladattu nettiin. Ottakaa yhteys teleoperaattoreihin. Siihen pitää varata resurssuja. Jos sellaisia ei löydy omasta takaa, ne pitää ostaa. Ihan sama, mitä maksaa. Toiseksi: video pitää analysoida jokaista pikseliä myöden. Haluan tietää siitä kaiken. Minkä merkkiset vaatteet miehellä on, mistä niitä saa ostaa, minkä merkistä pistoolia mies käsittelee, käyttääkö hän koruja, paljonko pölyä on pöydällä, minkä väriset hänen silmänsä ovat ... » Manner luutteli.

»Ja mistä helvetistä hän on saanut laatikollisen käsikranaatteja», Toivonen jatkoi.

»Sekin ... ja sitten miehen ääni. Haluan, että joku foniatri käy videon läpi ja analysoi puheen. Haluan arvion miehen iästä, murteesta. Onko puheessa joitain erikoisia sanoja, toisteisuutta, puhevikoja.»

»Mies on nuori», Oksman sanoi. »Ennemmin alle kolmekymmentä kuin yli. Hoikka. Voisi olla urheilija, hartiat ovat leveät, mutta vyötärö on kapea.»

»Hyvä», Susanna Manner sanoi. »Mitä muuta?»

»Ase on belgialainen FN. Helposti parin tonnin ase, jos se on pimeä.»

Paloviita, joka huomasi jäävänsä taka-alalle, kiirehti sanomaan: »Minä taas olen varma, että ase on puolalainen P35, olen nähnyt niitä urani aikana niin monta, että tunnistan sellaisen vaikka silmät kiinni.»

Oksman kääntyi Paloviidan puoleen ja sanoi varmana: »Se on FN.»

»Se selviää hyvin pian, kun tekniikka alkaa käydä videota läpi», Manner sanoi sovittelevasti. »Osaatteko sanoa mitään käsikranaateista?»

Molemmat miehet kohauttivat hartioitaan, eikä Lindakaan sanonut mitään.

»Kranaatit eivät ole mitään käsikauppatavaraa. Ei täällä, eikä missään muuallakaan, paitsi ehkä jossain kolkassa Afrikkaa. Eli ne on anastettu jostain.»

»Siitäkin on hyvä aloittaa. Kenellä on mahdollisuuksia hankkia tuollaisia räjähteitä ja mistä? Käykää läpi kaikki tapaukset viimeisen kymmenen vuoden ajalta, joissa on ollut mukana kranaatteja. Takavarikot mukaan lukien.»

Paloviita nyökkäsi. »Helpottaisi, jos kranaateista tiedettäisiin enemmän. Valmistusvuosi, valmistusmaa, malli. Käsitteäkseni kranaatteja on useaa eri tyyppiä.»

»Uskotko että hän, *Lähettiläs*, tekee vastaavan uudelleen?»
Linda kysyi Mannerilta.

Manner pohti hetken ja vastasi: »Olen varma siitä. Mies julisti juuri hetki sitten sodan homoseksuaalisuus-nimistä sairautta vastaan. Hänellä on jumalauta laatikollinen kranaatteja pöydällä. Tästä ei voi seurata mitään muuta kuin pahaa. Joudumme toimimaan uusintaiskun uhan vallitessa, vaikka selaista ei heti tulisikaan.»

Sitten Manner nappasi matkapuhelimen pöydältä, jossa se oli jälleen surissut lähes taukoamatta koko keskustelun ajan, painoi linjan auki ja siirtyi puhumaan sivummalle.

»Tekijä on saatava nopeasti kiinni tai kansa lynkkaa meidät», Linda sanoi. »Turun puukottaja napattiin muutamassa minuutissa, mutta kuvitelkaa jos niin ei olisi tapahtunut.»

Paloviita nyökkäsi synkkänä. »Tästä tulee muutenkin mielletön mediashow. Joka ainoa Suomen uutisryhmä on matkalla tänne. Ja heitä saapuu myös ulkomailta. Voin kuvitella otsikot: *'Lähettilääksi' itseään kutsuva terroristi uhkaa uusilla iskuilla ja kutsuu aateveljiä mukaan sotaan homoja vastaan. Poliisi neuvoton.*»

Manner sai puhelunsa loppuun ja asteli synkkänä toisten

luo. »Keskusrikospoliisi haluaa ryhmäänsä paikallistunte-
musta, mikä tarkoittaa, että meiltä irrotetaan henkilöitä tut-
kintaan. Ehdottaisin teitä kaikkia.»

He vilkaisivat toisiaan. Asiasta ei tarvinnut neuvotella.

»Mitä muuta?»

»Tiedonvälitys. Väitän ettei kukaan meistä ole koskaan
aiemmin kohdannut sellaista mediasirkusta, joka on tulossa.»

»Puhumattakaan sosiaalisesta mediasta», Paloviita totesi.
»Kuka teistä katsoi eilisen MTV:n homoillan? Minä pys-
tyin katsomaan vain ensimmäisen vartin, sitten käänsin kana-
vaa. En yksinkertaisesti kyennyt seuraamaan sellaista. Vielä
vuonna 2019 Suomessa asuu ihmisiä, jotka uskovat, että
homous on mielenhäiriö, josta voi eheytyä rukoilemalla. Voin
vain kuvitella, mihin suuntaan keskustelu karkaa anonyy-
meillä nettipalstoilla.»

»Et kai tosissasi usko, että joku ottaa hörhön naamio-
miehen puheet todesta? Ei homous enää nykyaikana ole
mikään tabu», Linda sanoi.

»Sekopää hän on ilman muuta», Paloviita vastasi. »Yksi-
kään selväjärkinen ei heitä käsikranaatteja sisään täysinäisen
yökerhon ovesta. Valitettavaa vain, ettei Lähettiläs ole tämän
maan ainoa sekopää. Väkivallalla on ikävä taipumus kasvaa
korkoa. Aivan samoin kuin kouluampumiset ja terrorismi
ruokkivat tosiaan. Tällainen uutisointi – usutus – saattaa olla
viimeinen sysäys jollekin väkivaltafantasioijalle, joka on vain
odottanut, että joku avaa tulen ja kutsuu hänetkin mukaan
radikaaliin toimintaan.»

»Sitten on vielä yksi asia», Manner sanoi ja katsoi toi-
miston perällä istuvaa Oksmania. »Raamattu. Haluan tie-
tää kaiken, mitä siellä sanotaan homoudesta. Annan tehtävän
sinulle.»

Oksman nyökkäsi.

Manner jatkoi: »Se, että mies perustelee tekonsa Jumalalla, on poikkeuksellista Suomessa. Meidän tulee tietää enemmän siitä maailmankatsomuksesta. Kun teillä on aikaa, käykää jututtamassa jotain seurakunnan ihmistä, pappia tai muuta.»

»Pappia?» Paloviita kysyi.

»Kirkon on otettava kantaa iskuun. Se, että joku oikeuttaa ihmisten tappamisen Jumalan sanoilla, tekee myös kirkosta asianosaisen.»

»Milloin kirkko on ottanut vastuuta mistään?» Linda tuhahti. »Jumalan ja Allahin ja ties kenen nimiin on tapettu miljoonia ihmisiä maailman sivu. Tänään terroristi lainasi Raamattua, eilen Koraania, huomenna Talmudia. Satasesta vetoa, että jo parin tunnin sisällä arkkipiispa tuomitsee iskut ja pesee kätensä kuin Pilatus konsanaan.»

Paloviita lykkäsi kätensä Lindan eteen. »Kiinni veti! Olen täysin samaa mieltä, mutta veikkaan, että jo tunnin päästä kirkko julkaisee tiedotteen.»

»Eiliseen homokeskusteluun osallistui se porilainen pappi, mikä sen nimi nyt on?» Manner kysyi ja napsautteli sormiaan yrittäessään saada henkilöä mieleensä. »Se hippi, jolla on korvakoruja ja tatuointeja. Sanokaa nyt?»

»Mikael Fredriksson?» Paloviita ehdotti. »Mies vaikutti porukan selväjärkisimmältä, vaikka näytti kyllä enemmän vanhan liiton rockmuusikolta kuin pastorilta.»

»Käykää jututtamassa häntä», Manner ehdotti.

»Uskontoa tai ei, äärijärjestöjä tällainen kiihottaminen ruokkii. Se porukka on odottanut tätä. Tilaisuutta päästää omat pirunsa valloilleen», Linda totesi.

KUN SALAISUUS MYRKYTÄÄ KAIKEN

Porilaiseen ravintolaan tehty kranaatti-isku vaatii kuolonuhreja – ja uhkaa samalla paljastaa ylikomisario Henrik Oksmanin elämänmittaisen valheen.

Tieto pommi-iskusta nousee suureksi uutiseksi ja saa nettipalstojen keskustelut rehottamaan. Baarin edessä velloo kynttilä- ja kukkameri. ”Lähettilääksi” itseään kutsuva tekijä on ennen iskua ladannut verkkoon vihaa lietsovan videon.

Hyvitys on romaani fanaattisuudesta ja väkivallan uhasta, väärään aikaan paljastuvista salaisuuksista ja itsensä hyväksymisestä.

**Vuoden 2020 Johtolanka-palkinnon voittanut
Verivelka (WSOY, 2019) nosti Arttu Tuomisen
suomalaisen rikoskirjallisuuden parhaimmiston.
Hyvitys jatkaa itsenäisten romaanien Delta-sarjaa.**

